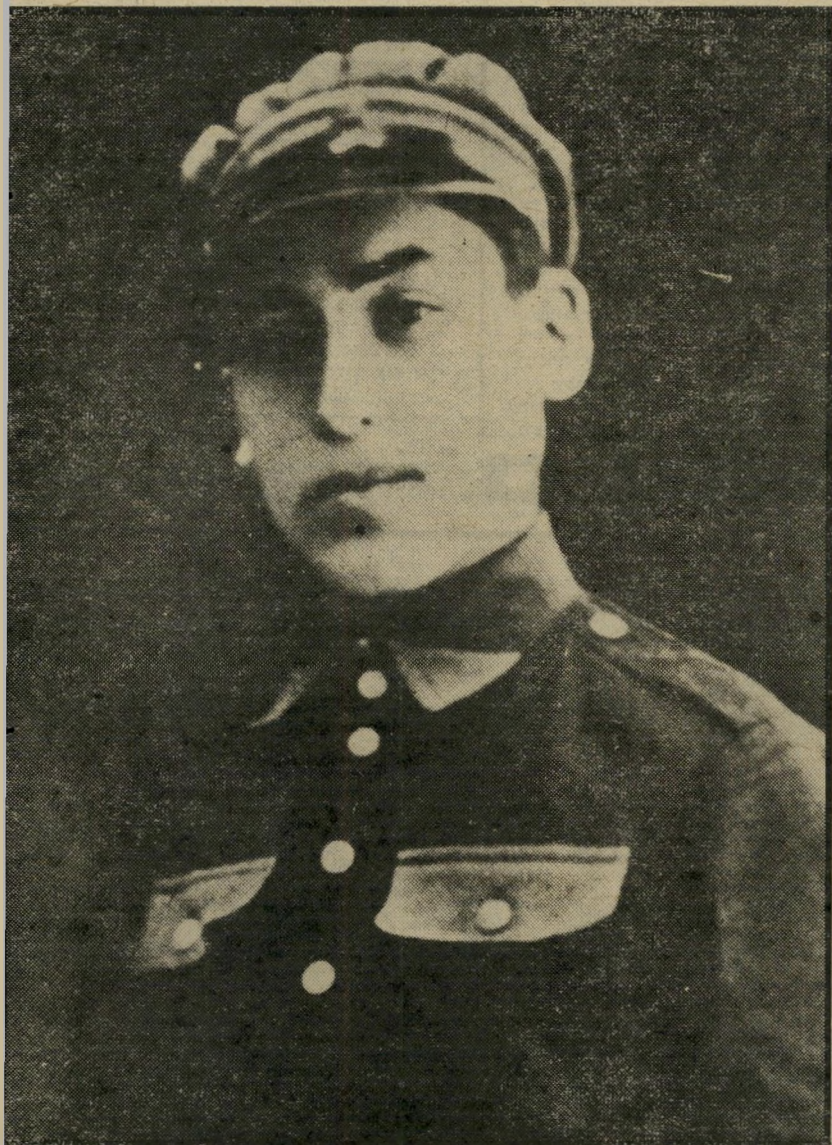

החיילים הבריטיים דחפו את הכפריים הערביים לתוך משוכות הצבר - מה עשו יגאל אלון ומושה דיין בחניתה? - חיים לסקוב כינס את בני הכפר, קרא את פסק־הדין והרג את הנדונים - מי גנב שתי תרנגולות מערב־יה? וינגייט שירת את חברות הנכס - מאחרי הקלעים של הוועידה

בליילה, מחוץ לגדר

מוצא־ההורג שלמה בקיוסף
 „ההנהגה שלנו היתה: לא הורגים ילדים, לא הורגים נשים...”

מספר בפרק זה על תגובת אירגונו לרצח חמשה חלוצים בקיבוץ קריית־ענבים, חמישה שלזיכרם הוקם מיד לאחר מכן קיבוץ מעלה־החמישה לזיכרם גם חובר השיר חמישה יצאו מולדת להקים... הי מושר בסרט זה).

סבן: „מיד אחרי הלווייה קיבלנו הודעה שצריכים להיפגש עם דויד רוזיאל, אצלו בחדר. באנו לשם, זה היה מיד לאחר הלווייה, נפגשנו שם... רוזיאל אמר שהוא קרא לנו כדי לתכנן עכשיו להגיב על המיקרה הזו של הרצח בקריית־ענבים, אנחנו חייבים פעם לעשות פעולה מרשימה וחזקה... הכוונה היתה להתקיף בעיקר את התחבורה הערבית, וגם, אם אפשר, קברי צות של ערבים. מקומות ריכוז שלהם, פה ושם.

„בעניין הנשק, אז כבר נמצאו אצלו מספר אקדחים ורימונים, זה היה הנשק העיקרי שלנו. אני הייתי אז המחסנאי, הנשק היה אצלי, ואני הייתי צריך לחלק אותו לאנשים.

„בערב יצאנו משם, וכל מפקד־פלוגה הכין לעצמו חוליה אחת או שתיים, לפי מה שיכול היה. בצורה כזאת אירגנו שש או שבע חוליות, וחילקנו אותן במקומות שונים בעיר, לפי אזורים. עיקר הפעולות התרכזו ברחוב יפו, בקירבת שערי־יפו

קירבת המפקד הבריטי. אחת הגשים הוכתה בידי חייל בריטי, ומעוצמת המכות היא איבדה את הכרתה. חשבו שהיא מתה. אחר־כך התברר שאכן היא מתה. עטפו אותה בתכריכים ומשכו אותה, ונשאו אותה לתוך הכפר בבכי ובנהי...

אחר־כך גם הגיע אל הכפר וינגייט עם ה'קומפניאט' (פלוגות הלילה) שלו... אבל אותו ביקור של יחידת צבא עשה לי משהו. הרי הייתי נער, כאשר הבריטים הגיעו ארצה. האמנתי שהנה נפתחת לה תקופה חדשה. אבל ב־1936 ו־1937 הכל התמוטט. אז הייתי כבר בוגר. נהגתי ללכת לנצרת. בחגים הבריטיים הייתי צופה במיצעים של הבריטים. זה היה השילטון. אבל פיתאום דיכאו אותנו כל־כך קשה, והרי הכפר לא עשה דבר. הוא רק נתן מחסה, אנשינו לא לחמו. והכיתור והחיפוש האלה שברו לחלוטין את היחס שלי ל־בריטים.

עד כאן.

פעולת תגמול של דויד רוזיאל

רפאל סבן, אחד מוותיקי האירגון הי צבאי הלאומי בשנות ה־30 בירושלים,

השטח כדי לשחזר את העימות. הערביי בריטי עבור עמוד האש. חשף סידרה של סיפורים על אותו מאבק, שברובם לא הגיעו אל המירקע. אחת העדויות מציגה את הצד הקשוח של הקלגסים הבריטים באותם ימים.

זה סיפורו של מוחמד אבורמחמוד מי סאלחה מן הכפר דאבוריה, השוכן למרגלות הר־תבור, שתיאר בלשונו את העימות שבין הצבא הבריטי לבני כפרו.

שטוקמן הביא את תיאורו מילה במילה:

הבריטים הקיפו את הכפר וביקשו את המוכ'תאר. המוכ'תאר הגיע אל המפקד ה־בריטי. זה אמר לו, ואני הייתי נוכח שם: „רוצים ממך 100 רובים?” המוכ'תאר, שהיה עוד בטוח בעצמו, ענה: „אין לי בית־חרושת שמייצר את הרובים!”

המפקד הבריטי התבונן במוכ'תאר ו־אמר: „אז תן לי חמישים רובים!” האיש המשיך בשלו, ואמר, „אין לי כבר מיפעל, סגרר לי אותו! אין לי רובים.”

המפקד הבריטי המשיך ואמר: „אז תן לי עשרה רובים!” ואז המוכ'תאר המשיך ואמר לו: „באלוהים שגם עשרה רובים אין לי!”

הבריטי המשיך ואמר: „אז אין לכם רובים... אז בטח יש לכם מגלים וחר־משים?”

המוכ'תאר השיב: „כן, יש, יש!” הבריטי אמר: „אז תביאו לכאן את המגלים ואת החרמשים הקטנים שלכם... ואם אין לכם בית־חרושת לרובים, תתחילו לקצור כאן את משוכות הצברים המקיפה את הכפר.”

המוכ'תאר, שהיה עדיין איתן בדעתו, אמר: „אוריקי, אנחנו נקצור!” הרי היינו עשלים על ידם.

בני־כפרי התחילו לקצור את משוכות הצבר. החיילים הבריטיים באו אחרי הי קוצרים ודחפו אותם אל תוך משוכות הצבר הקצורות... לתוכם... האנשים אמרו לחיילים: „תתביישו! אין אלוהים בלבכם? מה אתם עושים?” וכדי להגביר את הדיכוי, היו החיילים מעבירים את הכפריים בין שתי שורות של חיילים בריטיים, ומכים אותם בנבזטים (אלות) וצועקים „ירצה אלוהים, אז תמותו. זה יהיה גורלכם...” זה מכה, וזה דוחף לקוצים.

...אחד מבני־הכפר הוכה קשות, ואז התפרצו לזן הנשים, שהיו מרוחקות, אל כיוון החיילים הבריטיים. עד שהגיעו אל

הפרק התשיעי של עמוד האש מעמיד תחת הכותרת „מי מפחד ממדינה יהודית?” את המצב הטראגי, כאשר מחד קיים כבר בסיס למדינה יהודית, ומאידך נמנע מן היהודים להגיע אליה, ולארצות אחרות.

הפרק נפתח כאשר ממשלת הוד מלכותו מכריזה חגיגת על המיכתה בתוכנית החלוקה, ואילו התחדשות המרד הערבי גורמת לה לחזור בה מכוונותיה הטובות. אלה ימי „חומה ומגדל”, והתעצמות הכוח הצבאי היהודי תוך עימות חריף עם המור־דים הפלסטיניים.

כאשר מספח היטלר את אוסטריה לרייך הגרמני הוא מגביר את רדיפות היהודים במטרה לגרשם. ועידת־אוויאן מגלה כי ארצות־ההגירה מסרבות לקלוט את הפלי־

טים, וביניהם היהודים. כאשר מתפרסמות המסקנות של ועידת־יודהאד בלונדון, נגווה התקוות למצוא מיקלט לפליטים בארץ־ישראל.

סיפור־זוועה בריטי

בפתיה של „מי מפחד ממדינה יהודית?” מציבה סידרה של התקלויות בין יהודים וערבים, ערבים ויהודים וערבים ובריטים, במהלך הגל השני והמתחדש של המרד הפלסטיני. בעוד שהישוב היהודי עוסק בהתארגנות צבאית, הגנה על עצמו ובי צבירת נשק, הולך וגובר העימות בין הערבים לבריטים.

המיורחן ישראל שטוקמן, שיצא אל